

Til: Nærings- og fiskeridepartementet

postmottak@nfd.dep.no

Innspill til industrimeldingen 06.09.2024

Bellonas innspill til ny stortingsmelding om industri

En stortingsmelding om industri må svare på viktige utfordringer for Norge i en handels- og sikkerhetspolitisk situasjon som er vesentlig endret de siste årene. Regionalisering av verdikjeder og styrking av Europas evne til å møte egne behov på strategiske råvarer skaper utfordringer og muligheter. Virkemiddelpakker som IRA skaper et globalt kappløp for å tiltrekke grønne industriinvesteringer, og utfordrer den norske tilnærmingen til industriutvikling. Taket på kvoter i EU senkes stadig, og nærmer seg null i 2040. I Norge har Riksrevisjonen kritisert regjeringen for svak samhandling og manglende virkemidler for å nå klimamålene. Mangel på kraft vil påvirke strømprisene, som har vært et av industriens historiske konkurransefortrinn i Norge.

Omstillingen går for sent i Norge, både arbeidet med å redusere nasjonale klimagassutslipp, og etableringen av ny «grønn industri» for å sikre viktige arbeidsplasser og verdiskaping i hele landet.

Bellona mener industrimeldingen bør legge til grunn:

1. **Rettferdig omstilling i hele landet:** Måltrettet utvikling og utbygging av utslippsfri industri er avgjørende for rettferdig omstilling og for å trygge arbeidsplasser og verdiskaping i hele landet. Behovet forsterkes av mangelen på en helhetlig omstillingsplan for arbeidsplassene tilknyttet norsk sokkel.
2. **Foredling av naturressurser:** For å realisere potensialet for nye grønne jobber må Norge øke aktiviteten innen foredling av naturressurser gjennom industriell produksjon og bearbeiding, ikke kun råvareeksport. Verdien av mineraler, utslippsfri kraft og bioressurser er langt større gjennom videreforedling i Norge fremfor eksport.
3. **Industrialiserte klimaløsninger:** Et viktig bidrag fra Norge i klimakampen er å levere industrialiserte klimaløsninger og lavutslippsprodukter med globalt eksportpotensial.
4. **Natur- og miljøfotavtrykk:** Norsk industri må være i front på implementering av løsninger som reduserer natur- og miljøfotavtrykk, og som gjør avfall til ressurs.

Videre mener Bellona at noen overordnede industripolitiske premisser må tillegges betydelig vekt i kommende melding:

1. **Markedsadgang, konkurransekraft og forholdet til EU gjennom EØS-avtalen.** Det er sentralt at Norge videreutvikler en god relasjon til EU for å sikre markedsadgang for norsk industri. Norge må samtidig jobbe aktivt for at smutthull tettes i ny EU-lovgivning som CBAM og CRMA. Godt internasjonalt samarbeid er viktig for å sikre tilgang til viktige markeder også utenfor EU, som USA og Kina. Med global konkurranse for å tiltrekke seg nye industriinvesteringer er det også viktig at Norge tar i bruk hele handlingsrommet som EU åpner for med hensikt å forsere arbeidet med reduserte utslipp av klimagasser, omfattende produksjon av utslippsfri energi (og effekt), og økt innsats for energieffektivisering. Dette krever tydelig politisk vilje med tilhørende virkemidler, jf. Storbritannias strategi basert på LCCC. Omstilling og utvikling av ny grønn industri vil

kreve vesentlig statlig involvering og støtte, men vil sikre konkurransekraft og gi avkastning på sikt. Det er verdt å minne om at dagens lønnsomhet i oljeindustrien kom som et resultat av en svært aktiv statlig rolle fra inngangen til 1970-tallet, der staten tok store deler av investeringer og risiko.

2. **Sikring av kraft- og effektbalanse.** Viktige løsninger for Norge inkluderer en omfattende satsing på solenergi, energieffektivisering og oppgradering av eldre vannkraftverk, samt gasskraftverk med CCS. Sistnevnte løsning kan frigjøre 15 TWh fra norsk sokkel. Også satsing på havvind peker seg ut som teknologisk interessant med stort potensial for strømproduksjon samt som en ny industri. Utfordringen blir å legge til rette for løsninger som i kombinasjon sørger for en robust forsyningsikkerhet og nødvendig forutsigbarhet for raskt å utløse industriinvesteringer.
3. **Prioritering av kraft og nettilgang.** Det må planlegges for prioritering av kraft utover modenetskriteriet. Eksempler på aktuelle kriterier er innvirkning på klima og miljø, samfunnssikkerhet, samfunnsmessig nødvendige funksjoner, og kritiske ressurser.
4. **Prioritering av bioressurser.** Tilgangen på bioressurser er begrenset, og bioøkonomiens plass i industrimeldingen må ikke anses kun som en innsatsfaktor for bioenergi. Bellona anbefaler etablering av et politisk forankret verdihierarki¹ som tydeligere synliggjør nytteverdien av bioressurser i industrien utover energiformål.
5. **Virkemidler for karbonfangst- og lagring (CCS).** Nye CCS-prosjekter utover Langskip krever etablering av virkemidler og et støttesystem. Dette gjelder både CCS på industrielle prosesser og på energiproduksjon (gasskraftverk med CCS). Politiske virkemidler behøves for raskere å utvikle en verdikjede for fangst, transport og lagring – en CCS-infrastruktur – og som gjør det mulig også for «mindre» utslippspunkter å knytte seg til denne infrastrukturen.
6. **ENOVA som verktøy for industriomstilling.** Det er nødvendig med ny og forsterket satsing på energieffektivisering basert på ENOVA som sentralt virkemiddel. Det betyr at ENOVA mandat må fornyes på dette området. Mandatet må også endres for å støtte utrulling av «kjent teknologi» som raskt kan kutte utslipp i etablert prosessindustri, inkludert kvotepiktig sektor. Dette da ETS-kvotepreisen alene er langt fra nok til å utløse nødvendige klimatiltak, noe som er påpekt bl.a. av Miljødirektoratet i deres anbefalinger.
7. **Industriell symbiose.** For økt sirkulær utnyttelse av begrensede ressurser må det utvikles virkemidler for å stimulere til kombinasjonsløsninger der ulike industriaktører drar nytte av hverandres avfalls- og sidestrømmer, inkludert spillvarme og termisk energi. Utnyttelse av eksisterende grå arealer til ny industriutvikling vil samtidig redusere behovet for nye arealinngrep. På tilsvarende måte blir det viktig å se bioproduksjon, energiproduksjon og arealbruk i sammenheng, og satse på kombinasjoner som solkraft og landbruk, og offshore vind og lavtrofisk havbruk.

Norge har gode forutsetninger og stort potensial for grønn industriutvikling på en rekke områder, som prosessindustri og avansert materialproduksjon, havvind, landbasert mineralutvinning, produksjon av batterimaterialer og -celler, produksjon av fiske- og dyrefôr, og lavtrofisk havbruk. Industrimeldingen må bidra med konkret politikk som kan realisere dette potensialet.

---

¹ <https://network.bellona.org/content/uploads/sites/2/2022/11/R%C3%A5varel%C3%B8ftet-veikart.pdf> (s.40)